

Finantsinspeksioon

Krediidasutused
Krediidiandjad
Makseasutused
E-raha asutused
Fondivalitsejad
Investeeringühingud
Kindlustusandjad
MTÜ Eesti Liikluskindlustuse Fond
Eesti reguleeritud väärtpaberiturul korraldaja
Eesti reguleeritud väärtpaberiturul kaubeldavate
väärtpaberite emitendid

16.11.2023 nr 4.11-3.1/6449

Vandeauditori nimetamisest ja audiitorite kvaliteedist

Lugupeetud ühingu esindaja

Finantsinspeksiooni seaduse (edaspidi *FIS*) § 2 lõike 1 kohaselt on riiklik finantsjärelevalve järelevalve riikliku finantsjärelevalve subjektide üle ning *FIS*-is, krediidasutuste seaduses, krediidiandjate ja -vahendajate seaduses, kindlustustegevuse seaduses, investeerimisfondide seaduses, kogumispensionide seaduses, väärtpaberiturul seaduses, liikluskindlustuse seaduses, makseasutuste ja e-raha asutuste seaduses, pandikirjaseaduses ja väärtpaberite registri pidamise seaduses ning nende alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud tegevuse üle.

Finantsjärelevalve teostamise eesmärk on *FIS* § 3 lõike 1 kohaselt finantssektori stabiilsuse, usaldusväärsuse ja läbipaistvuse ning toimimise efektiivsuse suurendamine, süsteemsete riskide vähendamine ning finantssektori kuritegelikel eesmärkidel ärakasutamise tõkestamisele kaasaaitamine, et kaitsta klientide ja investorite huve nende vahendite säilimisel ning seeläbi toetada Eesti rahasüsteemi stabiilsust.

Krediidasutuste, krediidiandjate, makseasutuste, e-raha asutuste, tegevusloa alusel tegutsevate fondivalitsejate ning avalike fondide ja teatud mitteavalike fondide, samuti investeerimisühingute, kindlustusandjate, liikluskindlustuse fondi, reguleeritud väärtpaberiturul korraldaja ja reguleeritud väärtpaberiturul kaubeldavate väärtpaberite emitentide audiitori ja tema tegevuse suhtes kehtivad muu hulgas *FIS* § 2 lõikes 1 nimetatud seadustest tulenevad nõuded.

Arvestades eeltooduga, selgitame, et nagu ühingu muus tegevuses, peab ka audiitorettevõtja valimisel ja vandeauditori nimetamisel olema hoolas ja muu hulgas arvestama nii seotud audiitorettevõtja kvaliteediga kui ka vandeauditorit puudutava olulise erialase informatsiooniga.

Eelnevaga seoses juhime Teie tähelepanu sellele, et riikliku järelevalve raames teostab tulenevalt audiitortegevuse seadusest (edaspidi *AudS*) nii audiitorettevõtjate kvaliteedi hindamist kui ka teeb vandeauditorite üle järelevalvet audiitortegevuse järelevalve nõukogu. Kvaliteedikontrolli tulemuste pinnalt annab audiitortegevuse järelevalve nõukogu audiitorettevõtja osutatud audiitorteenuste kvaliteedi kohta

Sakala 4, Tallinn
15030 Eesti / Estonia

T: +372 668 0500
E: info@fi.ee
www.fi.ee

Finantsinspeksioon

hinnangu, samuti lahendab audiitoritega seonduvaid erialaseid küsimusi, mis võivad olla olulised nii audiitorettevõtja kui vandeaudiitori valiku puhul.

Rohkem informatsiooni nii audiitorettevõtja kvaliteedikontrolli tulemuste kui ka vandeaudiitorite kohta saab audiitortegevuse portaalist aadressil: <https://www.auditortegevus.ee/atr/web> (audiitorettevõtjaga seotud menetluste rubriigist), kuid kindlasti ka audiitorettevõtja ja vandeaudiitoriga suheldes.

Lisaks eeltoodule soovime juhtida AudS § 13 lõike 1 tähenduses avaliku huvi üksuse auditikomitee liikmete tähelepanu AudS-i kohaselt esitatavale audiitorettevõtja aruandele.

AudS § 98 lõikes 3 on sätestatud, et audiitorettevõtja esitab avaliku huvi üksuse auditikomiteele Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 537/2014 (edaspidi *Määrus*) artiklis 11 nimetatud täiendava aruande. Sama paragrahvi lõikes 3¹ on nõutud avaliku huvi üksuse auditikomiteelt eelnimetatud aruande esitamist Finantsinspeksioonile viie tööpäeva jooksul selle saamisest arvates.

Määruse artikli 11 lõike 1 kohaselt peavad avaliku huvi üksuse kohustuslikku auditit tegevad vannutatud audiitorid või audiitorühingud esitama auditeeritava üksuse auditikomiteele täiendava aruande hiljemalt raamatupidamise aastaaruande auditi kohta koostatud aruande üleandmise ajal. Sama artikli lõike 2 kohaselt peab nimetatud aruanne olema kirjalik, selles antakse selgitusi kohustusliku auditi tulemuste kohta ning see peab sisaldama vähemalt järgmist teavet:

- a) sõltumatuse kinnitus;
- b) juhul kui kohustusliku auditi tegi audiitorühing, märgitakse aruandes ära kõik auditeerimises osalenud võtmetähtsusega auditeerimispartnerid;
- c) juhul kui vannutatud audiitor või audiitorühing on teinud korralduse tegevuse läbiviimiseks mõne teise vannutatud audiitori või audiitorühingu poolt, kes ei kuulu samasse võrgustikku, või on kasutanud väliste ekspertide tööd, märgitakse kõnealune asjaolu aruandes ära ja esitatakse kinnitus selle kohta, et vannutatud audiitor või audiitorühing on saanud kõnealuselt teiselt vannutatud audiitorilt või audiitorühingult ja/või väliselt eksperdilt kinnituse nende sõltumatuse kohta;
- d) auditeeritava üksuse auditikomitee või samaväärseid ülesandeid täitva organiga, juhtorganiga ning haldus- või järelevalveorganiga toimunud suhtluse laadi, sageduse ja ulatuse kirjeldus, sealhulgas nende organitega toimunud kohtumiste kuupäevad;
- e) auditi ulatuse ja ajakava kirjeldus;
- f) kahe või enama vannutatud audiitori või audiitorühingu määramise korral kirjeldus vannutatud audiitorite ja/või audiitorühingute vahelise ülesannete jaotuse kohta;
- g) kasutatud meetodika kirjeldus, sealhulgas teave selle kohta, milliseid bilansikategooriaid kontrolliti vahetult ja milliste puhul kasutati süsteemipõhist ja vastavustestimist, sealhulgas selgitus olulise erinevuse kohta süsteemipõhise ja vastavustestimise osakaalus võrreldes eelmise aastaga, isegi kui eelmise aasta kohustusliku auditi tegid teised vannutatud audiitorid või audiitorühingud;
- h) olulisuse kvantitatiivne tase, mida kasutati raamatupidamise aruannete kui terviku kohustusliku auditi läbiviimisel ning, kui see on asjakohane, olulisuse tase või tasemed konkreetsete tehinguklasside, kontosaldode ja avalikustatava teabe puhul, ning teave olulisuse taseme määramisel arvesse võetud kvalitatiivsete näitajate kohta;
- i) selliste hinnangute ülevaade ja selgitus, mis puudutavad auditeerimise käigus kindlaks tehtud sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust üksuse suutlikkuses majandustegevust jätkata, ning kas need kujutavad endast olulist ebakindlust, ülevaade kõikidest garantiidest,

Finantsinspeksioon

kinnituskirjadest ja avaliku sektori sekkumistest ning muudest toetusmeetmetest, mida on võetud arvesse majandustegevuse jätkuvuse hindamisel;

- j) olulised puudujäägid auditeeritud üksuse või konsolideeritud raamatupidamise aruannete korral emaettevõtja sisefinantskontrolli süsteemis ja/või raamatupidamissüsteemis. Iga sellise olulise puudujäägi kohta märgitakse täiendavas aruandes, kas juhtkond on asjaomase puudujäägi kõrvaldanud;
- k) kõik auditeerimise käigus tuvastatud õigusnormide või põhikirja sätete tegeliku või kahtlustatava rikkumise juhud niivõrd, kuivõrd neid peetakse asjakohasteks, et võimaldada auditikomiteel täita oma ülesandeid;
- l) ülevaade aruandeaasta raamatupidamise aruannete või konsolideeritud raamatupidamise aruannete eri kirjete hindamise meetoditest ja hinnang neile, sealhulgas hinnang selliste meetodite muutmise mõjule;
- m) konsolideeritud raamatupidamise aruannete kohustusliku auditi korral konsolideerimise ulatus ja, kui see on asjakohane, auditeeritava üksuse poolt konsolideerimata üksuste suhtes kohaldatud väljajätmise kriteeriumid ning asjaolu, kas kohaldatud kriteeriumid on kooskõlas raamatupidamise aruandluse raamistikuga;
- n) kui see on asjakohane, siis tuvastatakse, missugune osa konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannetega seotud audititööst on tehtud kolmanda riigi audiitorite, vannutatud audiitorite, kolmanda riigi auditeerivate üksuste või audiitorühingute kui konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannete audiitorite võrgustiku liikmete poolt;
- o) andmed selle kohta, kas auditeeritav üksus on esitanud kõik palutud selgitused ja dokumendid;
- p) märgitakse:
 - i) suured raskused, millega kohustusliku auditi tegemise käigus kokku puutati;
 - ii) kohustusliku auditi käigus üles kerkinud olulised küsimused, mida arutati juhtkonnaga või mida käsitleti juhtkonnaga peetud kirjavahetuses; ja
 - iii) kohustusliku auditi käigus üles kerkinud muud küsimused, mis on audiitori kutsealase hinnangu kohaselt olulised raamatupidamisaruandluse üle järelevalve teostamise seisukohast.

Avaliku huvi üksuste auditikomiteede poolt Finantsinspeksioonile esitatud aruannete kohta on Finantsinspeksioon järelevalvetegevuse käigus teinud mõned tähelepanekud, näiteks:

- i. Määruse artikli 11 lõike 2 punktis g on nõutud, et aruandes oleks auditis kasutatud meetodika kirjeldus, sealhulgas teave selle kohta, milliseid bilansikategooriaid kontrolliti vahetult ja milliste puhul kasutati süsteemipõhist ja vastavustestimist, sealhulgas selgitus olulise erinevuse kohta süsteemipõhise ja vastavustestimise osakaalus võrreldes eelmise aastaga, isegi kui eelmise aasta kohustusliku auditi tegid teised vannutatud audiitorid või audiitorühingud – aruannetes see info sageli puudub või on esitatud liiga üldisel kujul;
- ii. puudu on olnud Määruse artikli 11 lõike 2 punktis h nõutud olulisuse kvantitatiivne tase;
- iii. Määruse artikli 11 lõike 2 punkt j järgi peaks olema avaldatud olulised puudujäägid auditeeritud üksuse või konsolideeritud raamatupidamise aruannete korral emaettevõtja sisefinantskontrolli süsteemis ja/või raamatupidamissüsteemis ning iga sellise olulise puudujäägi kohta märgitud täiendavas aruandes, kas juhtkond on asjaomase puudujäägi kõrvaldanud – aruande tekstist ei ole olnud võimalik aru saada, kas olulisi puudujääke tuvastati või ei;
- iv. Määruse artikli 11 lõike 2 punktis d on nõutud auditeeritava üksuse auditikomitee või samaväärseid ülesandeid täitva organiga, juhtorganiga ning haldus- või järelevalveorganiga toimunud suhtluse laadi,

Finantsinspeksioon

sageduse ja ulatuse kirjeldus, sealhulgas nende organitega toimunud kohtumiste kuupäevad – sageli puudub suhtluse laadi, sageduse ja ulatuse kirjeldus ning suhtluse kuupäevad.

Juhime tähelepanu AudS § 98 lõike 1 punktidele 3 ja 4, mille kohaselt auditikomitee ülesandeks on muu hulgas jälgida ja analüüsida raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrolli protsessi ning audiitorettevõtja ning vandeaudiitori sõltumatust ja tegevuse vastavust AudS-ile ja, kui see on asjakohane, Määruse nõuetele.

Samuti soovime juhtida tähelepanu sellele, et esineb probleeme eelkäsitatud aruande Finantsinspeksioonile esitamisega.

Nõuetekohased ning õigeaegselt esitatud aruanded aitavad kaasa FIS § 3 lõikes 1 sätestatud finantsjärelevalve eesmärkide täitmisele.

Tulenevalt eeltoodust palume lisaks suuremale hoolsusele audiitorettevõtjate valimisel ja vandeaudiitorite määramisel pöörata tähelepanu audiitorettevõtja aruannete kvaliteedile, samuti esitada aruandeid Finantsinspeksioonile tähtaegselt. Seejuures rõhutame, et ka järelevalvesubjektid, kes ei ole avaliku huvi üksused, peavad olema valitud audiitorettevõtjate ja määratud vandeaudiitorite töö kvaliteedi suhtes nõudlikud.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Siim Tammer
juhatuse liige

Mariann Sirgmetts 668 0849
mariann.sirgmetts@fi.ee